

Nr 658

Av herr **Akerlund**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 44, med förslag till lag med särskilda bestämmelser rörande riksbankens sedelutgivning, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 809 i Andra kammaren)

1963 års riksdag höjde sedelutgivningsrätten med 600 mkr., 1964 års riksdag med 800 mkr. och 1965 års riksdag med ytterligare 500 mkr. eller tillsammans 1 900 mkr. för sistförflutna treårsperiod. När riksbanksfullmäktige i år anför att nu gällande maximibelopp av 9 700 mkr. "lä kunna bibehållas oförändrat", får det alltså ses i belysning av tidigare stora höjningar. Konsekvensen borde följaktligen ha bjudit riksbanksfullmäktige att i år icke begära någon ytterligare höjning. Så har nu visserligen inte blivit fallet, men den med 200 mkr. begärda höjningen får anses måttlig. Om man vågar inlägga i denna "måttfullhet" den föreställningen, att riksbanksfullmäktige med stöd av sedellagen anser sig kunna hålla sedelomloppet tillväxt tillbaka och nu är villiga att föra en så stram likviditetspolitik att förutsättningarna för en resolut restriktiv kreditpolitik effektivt förbättras, hälsas den med tillfredsställelse. Medvetandet att fördelningsproblemet i kreditgivningen är kontroversiellt med stark konkurrens mellan bostads- och industriinvesteringar förminskar givetvis inte nulägets behov av återhållsamhet på penningpolitikens alla områden. Tvärtom ökas bara värdet för stabiliseringssträvandena av att olika användbara penningpolitiska instrument verkligen utnyttjas. Sedelutgivningen är enligt min mening ett av dessa. På de grunder som här angivits vill jag inte motsätta mig den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av sedelutgivningsrätten till 9 900 mkr.

I propositionen föreslås fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa sedlarna med guld, vilken hemställan bör bifallas. De sammanlagda guld- och valutatillgångarna är alltså knappa, om än en viss förbättring totalt sett inträffat på senare år. Däremot ger fördelningen mellan guld och valutor anledning till invändningar. Riksbanken har bundit större delen av sina tillgångar i utländska statspapper, medan den metalliska kassan, som av säkerhets- och likviditetsskäl bort ökas, fått förbli på en absolut och relativt sett alltför låg nivå. Även vid en internationell jämförelse framstår guldinnehavet som ogynnsamt lågt. Enligt min mening bör riksbankens samlade utlandstillgångar fördelas med ungefär lika delar på guld och valutor vid nuvarande internationella penningssystem. Detta skulle innebära att guldkassan behöver ökas med ungefär en och en halv miljard kronor.

Förstärkningen bör dock ske i moderat takt, varvid ett belopp av förslagsvis lägst 300 mkr. bör inköpas under år 1966, exempelvis även på Londons guldmarknad.

Under åberopande av det anförda hemställes därför,
att riksdagen måtte uttala, att riksbankens metalliska
kassa bör förstärkas med lägst 300 mkr. under år 1966.

Stockholm den 22 mars 1966

Henrik Akerlund (h)
